

Bijlage B: Hoofdlijnen van de juridische analyse

De onderzoekers van de Radboud Universiteit analyseren in hun rapportage de juridische kaders voor het beperken of verbieden (dat zij in hun rapport samenbrengen onder de noemer 'reguleren') van winstuitkering door zorgaanbieders. Centraal in hun onderzoek staat de verenigbaarheid met het recht op eigendom, zoals neergelegd in het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), en het EU-recht voor de interne markt.

Eigendomsrecht

Volgens de onderzoekers vormt het reguleren van winstuitkering door zorgaanbieders een beperking van het recht op eigendom volgens het EVRM omdat zorgaanbieders niet meer vrijelijk over behaalde winst mogen beschikken. Een beperking op het eigendomsrecht is toegestaan indien de beperking (i) rust op een wettelijke grondslag, (ii) een legitiem doel dient in het "algemeen belang" zoals de kwaliteit, toegankelijkheid en/of betaalbaarheid van zorg en (iii) proportioneel is, ofwel er moet een redelijk evenwicht zijn tussen de bevordering van het algemeen belang en de rechten van het individu ("fair balance"). In hun rapportage signaleren de onderzoekers dat de wetgever binnen het EVRM beschikt over een ruime beoordelingsvrijheid om te besluiten over het type, de aard en omvang van de regulering van winstuitkering ("margin of appreciation"). Tegen deze achtergrond concluderen de onderzoekers dat regulering van winstuitkering door zorgaanbieders niet snel zal leiden tot een schending van het eigendomsrecht.

EU-recht voor de interne markt

Ook vormt de regulering van winstuitkering door zorgaanbieders een beperking van de vrijheid van vestiging en het vrije verkeer van kapitaal. Een beperking van deze vrijheden kan met een beroep op de zogenoemde "rule of reason" worden gerechtvaardigd indien (i) de maatregel niet discrimineert tussen Nederlandse zorgaanbieders en aanbieders uit een andere lidstaat, (ii) onderbouwd wordt dat er een te beschermen belang is zoals de kwaliteit, toegankelijkheid en/of betaalbaarheid van zorg en (iii) de maatregel proportioneel is. Ten aanzien van de proportionaliteit wijzen de onderzoekers erop dat regulering van winstuitkering diep ingrijpt bij zorgaanbieders. Rechtvaardiging van eventuele regulering van winstuitkering vergt daarom dat op grond van specifieke onderzoeksgegevens kan worden aangetoond dat de maatregel geschikt is om het beoogde belang te beschermen en niet verder gaat dan nodig is voor het te bereiken doel.